

певну форму, придуману кимсь заздалегідь, апіорі. [7]

Педагоги - прихильники цієї моделі створюють умови для самопізнання й підтримання унікального розвитку кожного учня чи студента відповідно до успадкованої ним природи, надають якнайбільше свободи вибору й умов для реалізації свого природного потенціалу і для самореалізації. Прихильники цього напряму обстоюють право індивіда на автономію розвитку й освіти. [7]

Неінституціональна модель освіти (П. Гудман, І. Ілліч, Ж. Гудлед, Ф. Клейн, Дж. Холт, Л. Бернар та ін.) орієнтована на організацію освіти поза соціальними інститутами, зокрема школами і ВНЗ. Це освіта на «природі», за допомогою Інтернету, в умовах «відкритих шкіл», дистантне навчання та ін. [7]

Список використаних джерел

1. Акмеологія шкільної освіти : Науково-методичний посібник / за ред. Г. С. Сазоненко. – К. : Основи, 2010. – 560 с.
2. Андрущенко В. Роздуми про освіту : статті, нариси, В. Андрущенко. – К. : Знання України, 2008. – 819 с.
3. Аніщенко О. В. Smart education у підготовці педагога до професійної діяльності в умовах інформаційного суспільства / О. В. Аніщенко, В. О. Аніщенко // Управління інноваційним розвитком загальної середньої освіти в умовах соціально-економічних реформ : зб. тез Всеукр. наук.-практ. конф. – Чернівці : Наші книги, 2014. – С. 47–49.
4. Даниленко Л. І. Наукові засади інноваційної діяльності в Україні / Л. І. Даниленко, В. Ф. Паламарчук // Постметодика. – 2004. – № 2–3. – С. 11–19.
5. Коваленко О. Українська освіта в світовому просторі // Освіта України. – 2006. – 17 листопада. – С. 6.
6. Компетентнісний підхід у сучасній освіті : світовий досвід та українські перспективи : Бібліотека з освітньої політики / під заг. ред. О. В. Овчарук. – К. : К.І.С., 2004. – 112 с.
7. Овчарук О. Компетентності як ключ до оновлення змісту освіти / О. Овчарук // Стратегія реформування освіти в Україні : рекомендації з освітньої політики / ред. В. Андрущенко. – К. : К.І.С., 2003. – С. 13–41.

М. М. Лехолетова

ШЛЯХИ ОРГАНІЗАЦІЇ НАВЧАЛЬНОГО ПРОЦЕСУ У ВНЗ ДЛЯ ФОРМУВАННЯ ЗДОРОВ'ЯЗБЕРІГАЛЬНОЇ КОМПЕТЕНТНОСТІ МАЙБУТНІХ ФАХІВЦІВ СОЦІАЛЬНОЇ СФЕРИ

Нова якість освіти має забезпечувати розвиток сучасного суспільства, але при створенні певних умов організації такого навчально-виховного процесу, який не зашкодить здоров'ю не лише студентів, але і всіх учасників навчально-виховного процесу та буде спрямований на збереження, зміцнення і формування здоров'я [4, с. 210]. Під час професійної підготовки фахівців соціальної сфери, формування здоров'язберігальної компетентності входить у загальний контекст формування особистості. Тут враховується здатність студентів приймати адекватні та відповідні рішення в проблемних ситуаціях, планувати та успішно досягати поставлених цілей [1].

Вивченням здоров'язберігального середовища та його значенню у вищих навчальних закладах, присвячено багато праць, як вітчизняних, так і зарубіжних науковців: формування культури здоров'язберігання (Н. Башавець, Л. Безугла, Г. Кривошеєва, І. Маруненко); сутність здоров'язберігальної компетентності в системі вищої освіти (Т. Веретенко, Д. Воронін, А. Москальова, Н. Поліщук, І. Рибіна); соціально-педагогічні здоров'язберігальні технології, їх використання в підготовці фахівців (О. Вакуленко, П. Гусак, Н. Зимівець, С. Омельченко, О. Стойко).

Здоров'язберігальна компетентність майбутніх фахівців соціальної сфери проявляється в можливості зберігати та реалізовувати знання, уміння, навички, спрямовані на здоров'язберігальну діяльність; визначається емоційною стійкістю, високою працездатністю, відсутністю тривожності, здатністю витримувати великі навантаження, переносити психологічні стреси та протистояти розвитку емоційних перенавантажень у роботі [3, с. 64].

Предметом нашого дослідження стало визначення заходів, які сприятимуть покращенню організації навчального процесу та підвищать рівень підготовки майбутніх фахівців соціальної сфери з питань здоров'язберігання.

Визначаючи шляхи покращення організації навчального процесу у вищих навчальних закладах, студентам було запропоновано ряд заходів серед яких, вони повинні були обрати, на їх думку, найбільш продуктивні для підвищення рівня їх підготовки з питань здоров'язберігання, починаючи від найбільш значущого (табл. 1).

Таблиця 1. Заходи, які підвищують рівень підготовки студентів з питань здоров'язберігання у вищих навчальних закладах

Заходи для підвищення рівня підготовки	Відповіді респондентів	
	К-ть осіб	%
Проводити під час занять гімнастику (очей, верхніх кінцівок тощо)	61	12,7
Створити в університеті/інституті спеціально облаштовані кімнати для відпочинку	53	11,04
Збільшити перерву в середині навчального дня, для можливості повноцінного обіду та відпочинку	38	7,91
Створити на підтримувати в академічній групі позитивний психологічний клімат, який знизить рівень конфліктності серед студентів	76	15,83
Організація та проведення заходів із залученням науковців інших вузів для обміну досвідом (відкритих лекцій, круглих столів, тренінгів із застосуванням здоров'язберігальних технологій)	134	27,91
Поповнення та оновлення фондів бібліотеки, ресурсного центру, кафедр інформаційними матеріалами з питань теорії та практики здоров'язберігальної діяльності	118	24,58

Аналіз відповідей студентів показав, що найбільш продуктивними для підвищення рівня їх підготовки з питань здоров'язберігання будуть наступні заходи: організація та проведення заходів із залученням науковців інших вузів для обміну досвідом (27,91%); поповнення та оновлення фондів бібліотеки, ресурсного центру, кафедр інформаційними матеріалами з питань теорії та практики здоров'язберігальної діяльності (24,58%); створення на підтримання в академічній групі позитивного психологічного клімату (15,83%); проведення гімнастики під час занять (12,7%); створення в університеті/інституті спеціально облаштованих кімнат для відпочинку (11,04%); збільшення перерви в середині навчального дня (7,91%).

Так, результати проведеного опитування, а також виділені раніше [2] групи педагогічних умов, дали змогу визначитися з основними заходами, які необхідно здійснити у навчально-виховному процесі для підвищення ефективності формування здоров'язберігальної компетентності майбутніх фахівців соціальної сфери під час професійної підготовки у вищих навчальних закладах, а саме: 1) оновити зміст професійної підготовки майбутніх фахівців соціальної сфери питаннями здоров'язберігального спрямування; надати студентам можливість розвиватись і застосовувати здоров'язберігальні уміння та якості у процесі навчання; підвищувати професійну компетентність педагогів з питань здоров'язберігальної діяльності; 2) формувати у студентів психологічну готовність до обраної професії та вагомість здоров'язберігальної компетентності; сприяти активізації їх самоосвіти стосовно здоров'язберігання під час навчання; створювати сприятливий, емоційно-комфортний клімат; 3) застосовувати здоров'язберігальні технології під час навчання, з використанням досвіду діяльності педагогів, наукових шкіл, які працюють над дослідженнями здоров'язберігальної компетентності; проводити моніторинг та рефлексію під час навчання, а також корекцію роботи відповідно до результатів.

Список використаних джерел

1. Веретенко, В. Г., Шеремета, М. М. (2013). Проблема здоров'язберігання в вищому навчальному закладі при підготовці майбутніх соціальних педагогів/працівників. *Вісник Луганського національного університету імені Тараса Шевченка. Педагогічні науки*, (11 (2)), 252-256.
2. Веретенко, Т. Г., Лехолетова, М. М. (2017) *Сутність і класифікація педагогічних умов формування здоров'язберігальної компетентності майбутніх соціальних педагогів і працівників. Навкові записки Тернопільського національного педагогічного університету імені Володимира Гна-*

тюка. Серія: педагогіка. (1). 3.Лехолетова, М. М. (2016). Технології при формуванні здоров'язберігальної компетентності майбутніх фахівців соціальної сфери як педагогічна умова професійної підготовки у вищих навчальних закладах. Гуманітарний вісник ДВНЗ «Переяслав-Хмельницький державний педагогічний університет імені Григорія Сковороди»–Додаток 3 до Вип. 36. Том II (18): Тематичний випуск «V Міжнародні Челпанівські психолого-педагогічні читання». 2(36), 62-69. 4.Маруєнко, І. М., Лехолетова, М. М. (2016). Health-saving activities of teachers in the educational process of higher educational institutions Ukraine. Гуманітарний вісник ДВНЗ «Переяслав-Хмельницький державний педагогічний університет імені Григорія Сковороди»–Додаток 1 до Вип. 36. Том VIII (68): Тематичний випуск «Вища освіта України у контексті інтеграції до європейського освітнього простору». 8(36), 209-218.

Т. П. Команенкова

МУЛЬТИМЕДІЙНІ СИСТЕМИ НАВЧАННЯ ЯК СУЧАСНИЙ МЕТОДОЛОГІЧНИЙ ЗАСІБ ІНТЕРАКТИВНОГО НАВЧАННЯ НА УРОКАХ ГЕОГРАФІЇ

Головним питанням сьогодення в системі нової освіти є опанування учнями вмінь і навичок саморозвитку особистості, що значною мірою досягається шляхом впровадження інноваційних технологій. При використанні засобів мультимедія практично всі учні виявляються залученими в процес пізнання.

Відповідно до різноманітних навчальних завдань, змісту та мети уроку мультимедійні засоби навчання є універсальними, оскільки можуть бути використаними на різних етапах уроку: 1) під час мотивації як постановка проблеми перед вивченням нового матеріалу; 2) у поясненні нового матеріалу як ілюстрації; 3) під час закріплення та узагальнення знань; 4) для контролю знань.

Мультимедія-системи мають унікальну можливість надавати величезну кількість корисної і цікавої інформації в максимально зручній і доступній формі, а також подати її в незвичному аспекті, викликати в учнів нові образи, деталізувати нечітко сформовані уявлення, поглибити здобуті знання на уроках географії. Важливість застосування- це надання уроку специфічної новизни, яка за своїм змістом і формою викладання має можливість відтворити за короткий час значний за обсягом матеріал.

Основні принципи використання мультимедія: 1) ілюстративність - надають педагогу можливість ілюструвати урок, особливо при вивченні тем в курсі географії материків та океанів; 2) фрагментарність - надають можливість дозовано викладати матеріал, залежно від швидкості сприйняття учнями матеріалу; 3) методична інваріантність - відеофрагменти можна використовувати на різних етапах уроку, переслідуючи різні методичні цілі в різних класах; 4) лаконічність - викладення більшої кількості інформації за короткий час, таким чином заощаджується дорогий час уроку; 5) евристичність - подання нового матеріалу настільки зрозуміло, щоб нові знання виявились доступними для свідомого засвоєння учнем.

Використання засобів мультимедія з метою повторення, узагальнення та систематизації знань не тільки допомагає створити конкретне, наочно-образне уявлення про предмет, явище чи подію, які вивчаються, але й доповнити відоме новими даними. Відбувається не лише процес пізнання, відтворення та уточнення вже відомого, але й поглиблення знань.

Дидактична роль мультимедійних засобів у процесі повторення відрізняється від їх використання на уроках пояснення. Ця відмінність полягає в тому, що на уроці повторення вони можуть охоплювати матеріал кількох уроків і використовуватися вже не як джерело знань, а як основна або додаткова ілюстрація до повторення чи засіб відтворення та систематизації вже здобутих знань. Під час повторного використання застосована програма допомагає не лише відтворити навчальний матеріал, а й систематизувати його, поглибити та узагальнити. Під час уроків повторення та узагальнення інтегруються дидактичні можливості, а отже, методичні варіанти використання мультимедійних засобів, що мають різне дидактичне призначення. Це може бути